

Landskap: Hallmar. Län

Upptecknat av: P. G. Retterman

Härad: Söneråra

Adress: Lillhärdla Holmby

Socken: Missefjärda

Berättat av: Kaya Walbäry

Uppteckningsår: 1932

Född år 1796 i Missefjärd gaymala

Uppteckningen rör sig om sjukbehandling under förfärdarnas tid. Det är Kaya Walbärys metod att behandla sjukdamma under sin tid. Han ännu fanns i livet, han var en samarit av den gamla goda stammen och ville göra alla människor gott, och återställa hälsan för alla. fattiga som rika och små som stora, och var alla till tjänst och nöta för dem som anlita honom, och berättar här med hur han behandlade dem s. k. bikkhastan hos honom och även hos äldre, hos honom infinner sig ofta bikkhastan vid olika tidar på året och under alla förhållanden under hösten och på vintern d. v. s. vid de större luftväxlingarna. Detta är som alla veta en svår sjukdom för honom och medför ofta en dödlig utgång, om icke best tillgås.

än man i tillfälle att giva dän sybde dät preparat
som kaysa valbäry beätade dänna syubdam med, så är
patientten fri och ätarstata på några på dagar, och utat
om dät är barn eller äldre pörsanar, man sammansätter
en bra darris rabarberblad man kokar utan och silar
från slammatt, uti dänna lav tillsättes en god del hinnaug,
tannad och söndarmyölad (stätt), stensättra, dätta sam-
man kokas till dät bildar en tann-sirapp, dätta ger
man den sybde en mat med margan, medag, hväll,
mellan dätta intagningar, skall dätas en halv teskopp
varmt te, som är kokat på hvällblad och hvällblom-
star med en mat med härar, uti för varje gång, samt
under tiden dänna behandling pågår skall dän sybde
ingnidat äroa syälva brösthälan med grävlinga-
fett margnar och hvälla, samt hållas uti ständig
varme, med dänna behandling har kaysa valbäry fräkt
på handbrudet under sin värmamhetstid.

UNIVERSITETS
HISTORISKA
HJÄLP
HJÄLP
HJÄLP

TILLFÖRLITLIGT

Frakanta som uppkommer genom vattenbildning
i bröstkanalen, som övergår till bröstvattenrot om icke
gälp mellanhammar, men kan lätt kastas om dät sker i
dän tid då dät först ger sig tillkännna, genom att an-
vända haysa valbärgs medel för sådan hosta,
en sammansättning av isopp, och johannesblomma, botten
av varje sage kramass som vanligt te en morg mor-
gan och afta vid sängdags, med en malshed renad
hinnang uti varje gång. Samt under tiden närvarar
lar inuti strömpand för att förhindra värre luft-
drag under köftaten så att inte fotretten får ras-
ra och göra fötterna walla, att vid sådan hosta
måste iacntagas all försigtighet för fötternas
vård var av största nödvändighet unde me-
diseneringen var av största vikt, icke alenast
vid sådan host, utan vid alla sortas hostar
dät var haysa valbärgs stränga ordensplan.

ANDRE TILLFÖRLITLIGT

uti vanliga fall medfälyar dät alltid hålla fötter
 med denna farliga hanta, som tätt och ofta framhålla
 andtappa så här el att brampfall tillstötas och and-
 ningen helt stoppar, då måste man ha till hands de
 brampstelande droppa som är sammansatta av klyg-
 hamvaley, sprit, och pomerans, som man hållar i vän-
 angripne en tesked, samt gnidar hans fötter med varm
 hälm till de tar värme, och sedan lindas däm med
 tranin, eller karshin som itaschaltas dän intagade
 fatnetten som nävarulorna förhinder att utbränna
 under dän farligaste tiden, då hostan var som mäkt
 angripande, denna hanta är av såregen karaktär och
 förorsakar bröstrattmat, långsmältar och slutligen lång-
 sot, män med denna behandling i god tid kan man
 avvärya allt dätta farliga, efter denna resenans, vidta-
 gas dän läkande medeliner, som består utav tran
 harngrönsoppa, dach grönen undansilade med en tesked -

ANDRE TILLFÖRLITLIGT

matolya och en matshed hanang tillsatt uti ett hvarter
 varm soppa som driches tre gånger dagligen, och under
 samma tid ingnida hälfter med bolmatoly varma ha-
 nin- eller harskinnet och linda fötterna, samt under hela
 tiden hålla sig uti normal värme, är dät så att storhet
 het tillstötter och halshäollar är ämma, gnar man sänder
 några vittlöcher som kokas tillsammans med hanang och
 sål myälm, som driches en mör på morgon och kväll.
 så vämt som dät han förtärar, man tagar av samma
 dihrakt och gör en tann deg med tilläggning utan lin-
 frömyäl och torkade sötäntblomster, dätta breddes ut på
 linnedukar och lägges dels runt och biffat om halssken
 dels öfver bröstet och mellan skoldarbladen, på dätta
 sätt förhinder man varje sjukdom att vidare angripa
 bröstet, och vad som är sykt i bröstet återställes och
 blir läht på ganska kort tid om dätta resäpt efterföljes
 och behandlingen sker som här anticknatt är.

Svindelbramp värn påfäddar kallade dödsbramp,
 dän hade sin käftamning från lyfte efter något dyur man
 höllt på att slakta, då en havande kvinna råkade komma
 uti däss omedelbara närhet vid samma ögonblick som dyuret
 skulle stigas dö, då dät släpte de sista bloddrapparna och
 böygade sig med benen, och kvinnan i fråga blev skrämd
 lätta ästadkom ett farligt lyfte som dock alldrig hande
 fullständigt hande betat om icke något fans kvar utav
 dyurets blod då barne ett hant till värden, efter vicharäken
 visade lyftet sig på barne ett dät is som vichman inträffa-
 de efter dät att kvinnan blev havande, hande allt så dra
 ut på tiden till dät förtiande året gätt till ända på en
 människas livstid, d v s, från första vichan som kvinnan
 var havande till de förtia vichorna till ända var kvinnan
 mattaglig för lyften på dät fastar hon gick och bar på
 uti moderslivet, lätta pålyde ären uti tår och ordning
 för barne ett till dät förti förtia is, förut var man icke lytesfri.

och därför var det strängt förbjudet för en kvinna som
 reste sig vara havande att vara närvarande vid de till-
 fällen då slacht förrättades. ty hämtar man de farliga-
 ste lyften som våra förfäder kallade dödsbramp, dänna
 bramp blev till sist människans död, under de förtio färd-
 iven hande man rädda livet, men efter den tiden fan-
 inte medel som hjälpte längre, så långt man hande rädda
 några valbär, då sådan dödsbramp instälde sig, så hak-
 lade man hänner till platsen uti största hastighet, han
 reste vad han skulle göra vid ett sådant tillfälle, det
 var nu genast till att öppna aderna på honom eller henne
 och ingiva patienten några droppa varm blod utav sin
 sin egen blod, så snart det var frammett dan anfalle
 i mannen bärga stelnampen, "dödsbrampen" att släppa
 efter och straxt därpå hande patienten tala och riste
 reda på vad som existerade härn honom, och förslam-
 ningen var borta inom en brant stund

ANDRE TILFÖRLITLIGT

dät allra förlikaste vid denna döds- eller stelhamp
är att man liksom antingen i hant sammanbiten stäl-
ning eller också stående vitt öppen, allt äftar som dy-
rett hade ställt mannen vid dödsuppmärksamheten, vid sam-
manbiten man öppnades mannen med tant ställblad
att bärga med, som fortsattes med en fin plattler av
sk, för att stänga manne som stod vitt öppen använde
han endast flakhanden med ett passande slag under
hinderhaten så att mannen föll samman, man får ta
i betraktelse att dät måste var ett kraftigt slag han
gav där till synes livlöse, han kunde, ja han vågade,
ty han var säker på sin sak, och allt måste gå fort
om livet skulle stå att rädda, hennes handskapar och
hennes goda rådighet och barmär som han var uti
besittning utav räddade många människor från
en säker död, vid sådana tillfällen gäppte icke någon medicin
dät var endast där goda och vetenskapliga behandlingen som gäppte

Ännu en svär bramp s. h. dragbramp som även kom
människor till betryggn genom havande kvinnans stora
oförsigtighet, och som ledes ett framtida byte och till
stant men för den människa som hade blivit belagd
med detta byte, det var dock icke utav livsfarlig art
men det var svårt och plågande under den timma
det pågick, och förhöll i alla lemmarna uti hela
brampen, med sträckande, brämpande, vridande, och skräm-
lande, denna dragbramp kom sig genom byte som
den oförsiktiga kvinnan stödde på sitt foster ge-
nom att ha varit närvarande när någon ho halva-
de och i tanke till gäppte till härmad, så som man för-
höll sig under sin födelse så förhöll barnet sig
under någon timma då det blev angripet av denna
dragbramp, det var dock icke livsfarligt det gick
äro lika som födelsen, men det var en svår
och obehaglig sjukdom att ha under hela sin livstid. —

ÖFVER TILLFÖRLITLIGT

mån ett sådant lyfte som ärtadham den draghramp
 kunde betas med varm halvblod förs att slät medfödy-
 de stora bevärligheter. då Kappa valkärn blev kallad
 till ett sådant hynddamsfall hanstaterade hon genast att
 här var icke fröga om medel av örtar av yarden västar
 slät fodrades något helt annat, slät skulle slaktas en
 alldeles nyfödd halv på nedan, och en sådan på nytt
 samt en tredje mitt i primen, vid amlytet på ny
 och ned, för varje halv som slaktades skulle man taga
 där första blodet som kom ut dygert och av denna
 blod taga förtio droppar och geva där draghramp-
 behäftade patienten, slät måste gå fast ty blodet skulle
 intagas medan där ännu var varm ifrån hallen.
 detta skulle upprepas på samma sätt därse tre gån-
 gar och tidlar som härövan är antyft, detta var ett
 sådant botemedel mot denna draghramp som var
 uppkommen genom lyfte, för modrens oförlitlighet under havande ska-
 pet.

Landskap: *Skåne Län*Härad: *Länemåna*Socken: *Wisebjärda*Uppteckningsår: *1932*Upptecknat av: *P. G. Pettersson*Adress: *Gullhanda, Halmby*Berättat av: *Kajsa Hallberg*Född år *1896* i *Wisebjärda gärdsmåla*

Uppteckningen rör sig om våra förfäders sjukbehandling. Under våra förfäders tid förekom en ganska svår sjukdom som man benämnde för tuionspotar, eller tvinthann, denna sjukdom besötte uti adla flästa kvinnor, och för hött sig i hundra år uti masklar, uti hallett, och för övrigt i hänsdelarna som ofta blev mycket svårt angripna, den den sjukdomen och hött dät dät förlänge, så att icke bat man till bnda i världen tid kunde dät gripa omhvaring sig så att inom en kort tid stod livet icke att rädda, denna sjukdom var människan själv orsak till genom ett lätt sin- nigt och ohälsigt levnadssätt, samt med mycket nattvaka och användande av onöda spithalliga drycker under den tid man uti beusatt tillstånd underhöll sig med otvakt och

var vördlösa med sin kropp, så att maskarna var helt eller delvis förlappade och själva höllt uti starkt uppläsningsstillstånd. Hjärtorganet synkt och förstappadt så att man inte kunde hålla sitt vatten, hade dät få gått för långt men denna sjukdom för än dät anmälles. Lär hysa valldöy som var den enda på vida trakter att hännärda sig till för denna sjukdom, och utav hänn hanna på tillförlätlighet för dätamma. män dät måste se för än dän dödan de sjukdomen sh. sjöbryggan. benämd "impran" infansig och förenade sig med tvivelvaten, då var dät uti dät närmaste hopplöst med att rädda dän angripne patienten. sh. sjöbryggans tillstånd i värde med gäde att höllt helt uppläster angrep naxtar och här så att dät skeddes från sina platsar. här var dät för dän gamla gälfredan hysa, till att ta till sina väl ordnade medelmar. och visa sin förmåga, ifall att någon gälf stod att anbringa dän nödetätke, och uti de allra flästa fall visade dät sig att gälpen stod hänn till buds.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

ANDRE TILFÖRLITLIGT

att skärbygg infannett sig i lag med twinsaten hande
haya iachtaga utar de blågröna fläkar som visade sig
i huden, och var dätta upphammen utar en sorts pörgift-
ningsmedel som våra förfäder kallade swavel-pörfar-
förgiftning som bereddtes utar dän tidens swavelsticker
1. m. sprättspetar. man ansåh swavellet på sex eller två
sidana brantar och hade dät utti ett hålletop röbravvin
som fick stå och suga av under en nicket. så tog man sig
en das av dätta förliga innehåll. dätta förliga medel gagna
de lättsenniga och ohyska brunnar under våra förfä-
ders tid till förlärfördrivning då de riste sig på ännvart
karlar. dätta var dät som istadkom spöra i värde med
spinsaten. då di war så svant förförgiftade var dät
ganska svant för dän dohtiga kvinnan braga val-
bärg att rädda deras liv. hade dät gått så långt att tand-
gammen bärgatt att uppläsa, tändarna lossa och tungan
bli tyock och bli med vett hälle på rövridan då var dät obotlett.

och i flästa fall debrade sidana under efter en kort
tid. när nog försökte han att jära vad han hade med
sin behandling och många var de som hade tacksa många
för att de ännu levde på jorden. sällan tog han till sitt
ädelgärn när vid lättastillfälle var dät, dät allra första
han vidtog för nödvändighetens skull för att få bort en
del av dät synliga blodet, han tog även till sina knäp-
glas på de platser där han icke kunde eller vågade öpp-
na idern, varäftar han vidtog dän behandling som
däna sjukdom brände, nämligen varma bad så s.
alltid, som var tillredda av arbsam och sträppt, samt
trösklar med något till salt uti, dätta avbröades en
timma, varäftar man tog dät uti ett kar och plaser-
de dän syne sittande härövar väl insatt med fittar
så att all ångan fick passera underlivett och på dätta sätt
genomtränga de sällar som blivit smadade utav skär-
byggen uti bröstdelarna, varäftar de renjades med salibansprutning.

i livmodern för att därmed hindra dän smärta som på detta
ställe fort sig härledas, så var dät att klymja med medisine
ringen i tur och ordning som haysa fan, för gatt vara,
dänna medisin var bledd av, vrent vinbärssaft, pipar
satt, talstruntte, senapste, allt var för sig inbakadt
uti starkt öl, dätta fick vara hela rörenhåringen under
fyra dagar, under tiden fick dän syke dricka ett halvt
kvart vartredye timma natt och dag, efter dänna tid
blev dät diet, med osyratt rent råglöd och smör, med
helpet myölk en mugg på morgon, fram på dagen hæl eller
andra grönsaker med hönsl eller vitt, på eftermedagen hav
regnsoppa eller gröt, och en mugg sillgarnste, (vad man
kallar smältsäcken) män heter och på smältsäcken
sillgarnsbakken, man använde bakken till dätta te,
mellan varje diet som intogs en halv mugg av dät
ivan angivna, och skulle dät blandas med en fjärdedel
söt vinbärssaft, på dätta sätt lyhades klymja vattäng, råddadirett på
mänga,

ANDRE TILLFÖRLITLIGT

vid svåra fall av dänna sammanhållna sjukdom som
här äran är omtaladt vilke yärna mag- och bröstvatten-
sat tillstötta yenan de upplåsta och påryftade moshulan
och närvar, samt den vata diet och med sin som måste
begagnas vid dätta tillfälle för att driva geftet ur kropp-
pen, för att förhindra dätta att sprida sig och övar-
gå till följändad, dät v. s. att gripa ombring sig uti de
ovriga lemmarna, måste dätta snaket motarbetas och
dät gjorde hon på dät lämpliga sättet att hon der ut
dänna syran ur kroppen med urindrivande pillvar
som hon beredde av tarmade enebär och småranblamma
dätta pillvar är ett hålligt och kraftigt urindrivande
medel och ransar kroppen från de syregasor som försas
sakas d. s. h. vattenbildningen i bröst och mage, med en
matshed sådant pillvar tre gånger dagligen läsar man
mycket hård urinförstoppning samt fördrivar osunda vattengasor
som lätt kan övergå till vattensat och andra sjukdomar.

vill vattensaten ännu fortfa, måste han taga till pepper-
rotvin tillrätt uti lingonsaft, som sijn dricks utan ordna-
span. En pepperrot till maten da i niver till mas, enebärs-
vin med samma tillrätt av lingon, tre matshedar it gän-
gen tre gånger dagligen, samt fläddarsirupp två matshed-
dar vid laggdags, och liha dant mett på natten, för
vanlig urinförstoppning av allvarlig art. Jens ett men-
ne efter haysa vällärd att tillga som inte är skadligt
för kroppens organ, men tvärt om mycket välgörande
till alla delar, nämligen starkt enelikt, man tagar de röt-
utväxta friska hvitstar med gräen, här, och skruvar på
som man lägger ned uti en panna med vatten uti, dät
för baka en timma vätt och tätt så att icke ånga går
ifrån, efter avsvulning silas dät och dricks en mugg
morgon medag och kväll, samt en mugg hällebarhäll
vid laggdags, dätt är dät säkraste medel mot urinförstoppning
och värda ögonblickligen, man är ganska svårt att förtära,

därna ihemma förekommar ofta bland både yngre och äldre och i synnerhet mår små barn som ligger vid bröstet och diär, och förefaller sig vad man håller inne, dätta avjälper hastigast med en sammansättning av bränd hamyan, och baby som får braka en god stund och drickes så varmt man kan förtära dät. Till ett barn tar man några teskedar åt gången och till en fallvärt en stor mugg dät fördelar vådrett och går god väskan yvart, för äldre påsarar är dät yvarte att tillgå, är att röka en pipa bränd hamyan blandad med hänskörläver och torkade tändrosor, man väljar då ned röken så myckelt man förmår, dät är ett gott medel som yvart värkar, efter rökningen tar man några droppar kamfantalja uti en halv sked vatten, eller och i en mugg varmt hamyanste myckelt stark, hamyann skall då vara bränd och tändrostätt samt avsilad från teett och drickas så varmt man förmår, ett utmärkt medel.

Ryphningar i kroppen; han vara ett stort lyte. 19

19
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

under våra förfäders tid färdhan människor som
mat sin ulla hande på ryphningar uti olika lemman
såsom armar, ben, vridningar med kroppens särskilda de-
lar och i synnerhet marken, detta kunde upphämma
vid olika åldrar intill fjärtio år, detta var ett lyte
och får tillskrivas modern till denna försen, d. v. s. han
hade varit närvarande vid en dödsbädd, villkett var
strängt förbjudett för en havande kvinna under
våra förfäders tid, d. v. s. om kvinnan blev rädd
eller ängslig vid dän dändes sänglägar då han arbetade
med döden, och han sig och iachttag hur dödsryphnin-
garna drog uti hans lemman, så kunde en människa
bli odrägligt under vissa tider under sin framtid
och fick händigam ett lidelshjallt hva att yvanga
under hela sin livstid om icke hjälp därför kunde
uppbäringas, därför hänvände man sig alltid till
högsta helväre uti första hand, som var en förtänksam gammal —

MINRE TILLFÖRLITLIGT

efter som krysor valbärer alltid blev kallad på de ställen
 där döden hade gjort sitt inträde för att taga hand om li-
 kett. så var han alltid förtänksam, under dät att han gar-
 de likett i ordning mäd att tvätta och bläda dät samt
 ställa dät på sin plats som var bestämt av den döde
 medan han ännu levde, dät sista han gjorde bad han
 dän döde att få taga en kistäst från hans huvud, dät
 skulle ryckas upp med vaten och icke blippas av, ja dät
 måste vara hela likett om dät skulle göra dät vär-
 samma som dät var ännu för, så tog han och födde
 en flaska utav likvatten, d. v. s. dät vatten man an-
 vänt att tvätta dän döde uti, dätta förvarade han un-
 der dän förbidande tiden i väntan på att få se om så
 skulle hanna hända att någon havande kvinna hade
 sitt på då denne parran hämpade med döden, visade
 dät sig att dätta barn vid något tillfälle fick bytes
 anfall efter dän dödes vridningar och ryckningar.

MINORE TILLFÖRLITLIGT

var dät jernast till att hålla Mayras valsexy som hade
 bakt sitta han vid dän döde för att bereda honom eller
 kenne till dän sista färden, då infan han sig mäd sina
 undanymda yäpmedel, här och vatten, för att i täthet in-
 giva dän lyfteryuke därer, dätta skulle upprepass tre gån-
 gar under ny, och ned, samt i ombytet, s. h. svimen, man
 fick icke underrätta dän yuke därer, efter Mayras ordna-
 span hade vem som hälet uti täthet uträttat dät, man
 skulle giva dän angripne dät i mat eller dryck, man skol-
 le klippa härett fint så att dät icke kunde upptäckas av
 dän yuke, så skulle man hålla i några drappar utav lik-
 vattne, och noga tillse att dän yuke förtärde allt vad
 man lagat till åt honom för varje gång så att icke nå-
 gott fick lemnas kvar, då gjorde dät like någon värkan,
 men då denna behandling var väntad på beräni-
 vet sätt under denna bestämde tid, så var dän yuke
 återställd och lyftet beota utan att dän yuke vete vad dät gällt till.

Under våra förfäders tid förefann ofta en nyhet
 man kallade älvalästern, hela huden övar hela kroppen
 blev översatt med yarröda tanna och vidtäftiga biser
 sasom bränshadar varför man kallade det där önda
 elden. Detta ädrog man sig då man var ute och vand
 rade under midnattstimmor, man raka ut för märk
 rett önda andar som alltid var i vörsambet utäftar
 vägarne vid därna timman mellan 12 och 1 på nat
 ten, och kallades för spöktimman, man blev sk. luter och
 omtycknad, samt beslagen med blinader och brakar övar
 held sin kropp, samt fick feber med gallbrämningar som
 kätt sig kvar under nio dygn så att där angripne svä
 vade mellan liv och död, om hjälp icke kom till handa,
 män var det endast älvalästern man hade räknat ut
 för, var det snart avgjort med älvor näslepipor man
 skulle blåsa genom övar hela kroppen på där föreläpade
 man skulle blåsa älvor gangar med yarge pipa övar hela kroppen. —

män så hände det ofta att det icke ingick värde sig
endast till än andra eld. Det förhållande något som var
ännu värre sk. välskott, eller gästansupp, man hade
något ut för flera sorters otid som man kallade det,
mån detta förstod haysa välskott då man kallade här-
ne till en sådan välskott som något ut för dephima mitt-
öden då blev det en hel annan behandling. Dessa gas-
tanup visade sig nunda blånader stundom grönaaktiga
fläckar i huden mellan alla de övriga blåsarna, och var
upphöjda liksom bärnan till bålde, det var åberablast,
och välskott, gästansupp till sammans, och var ganska far-
ligt för den angripne, om icke bot för det hela mellan om
med lämpliga medel. Det första haysa tog till var en sam-
mansatt lag av, lilynett, balandvatten, (skott av hästho),
vittlök, hvit silvar, samt starkt brännvin i brutmyäl
efter revmassa som förut nämnts och är nämligen till många
handa sjukdomar så väl naturliga som onaturliga.

NORE TILL FÖRLITLIGT

med dånna deg smorde hon in hela kroppen på dån synne
och lindade honom i uthitna hvinnalennen män endast
nordelen därav som månadsreningen ännu sat kvar på
dätta omslag skulle dån antagne ligg med under de tre första
dygnen, varäftar dät avtag, och redan tvättades huden ren
målsh. trollvatten som man samlade upp uti hiliiga och
ävasifrån fågupaade stenas där rägnvatten månatt stan
na och samla sig, ty man hade för sig och trodde på att
trollen tvättade sig uti dätt vatten, och därför samlade alltid
vissa förfäder upp dätta rägnvatten tre dagar efter ett bra
rägnvädare, dätta tag man väl vara på och försiglade
dät uti lemnus till man behövde använda dät till någon
som råhatt ut för mörhets anda andar och på ett eller
annatt sätt blivit skadad eller sjuk, för att låta däm
dricka utar, och tvätta däm mål och i synnerhet om man
råhatt ut för sh. trollhatt som inträffade mett på das
gen och medförde matthet, och ämhet, och plågar i hela kroppen.

efter dessa tre dygn blev dät en ytterligare behandling
 som skulle drä ut spökgiftet i kroppen, dät v. s. att dätta
 var ju ett lämpligt tillfälle för andra naturliga symtom
 som att besvära de redan synna lemmarna, såsom ror och
 händer som hade gånna lätt för att blanda sig uti sk
 gastfelen eller "gastnyp" ävensom allvarfelen, allvablasten.
 Här lägges på värdaställ vittlosh blandadt med sprit på
 själva blinaderna, "gastnypen" och lägges öfver med linna
 hultat blotta uti värdaställvatten d. v. s. sådant vatten
 där ett värdastäl hade legat uti under tre dygn, samt bly-
 sett med en blott linne och äran på med lioda, dätta i huvudet
 om armar och ben, själva kroppstammen uti tyrbryn d. v. s.
 man tog det varma brynket uti tyrbryn i badugården som
 var genomdränkt med tyrbryn, som innehållt stor hetta, dät
 som låg närmast botten i bäset dätta skulle där syn-
 ke lindas in uti, man skulle lägga en varm duk när-
 mäst kroppen och därefter lägga tyrbryn med sådan het bryn.

diräkt hammen från bröstet där tygnen stod, samt ett
tygakt skynke utanpå dät held. fans icke dätta tillgäng-
ligt yarde dän beta hästspidningen tagen från bättnen iuti
hästspidsten som alltid innehåller en stark fetta, ty dät
var hettan och färbränningen som skulle tillintetyära
dät onda gift som hammet i kroppen och blodet, dätta
skulle upprepas en gång om dagen häst på kvällen vid
söndags, och skulle dätta behandlingsväst fortgå under
nåa dygn, varefter man skulle rentva hela kroppen
med dät sk. trallvattne till blandat med en del stäl-
vatten, efter denna behandling råkade samma pärsan
alldrig ut för vare sig älvablästen, gästarp, eller
villapåskott, eller andra spöshusdammar, ty natten
eller dagen onda adlar och spöken, såsom gästarp-
gångare hade icke mera någon makt till att tillfa-
ga dänne pärsan någatt ant mera utav någatt slag
under sin vistelse ute hättar och dagar,

MINRE TILL FÖRSTÄLIGT

Däta var någont som våra förfäder alltid fruktade
 för då de var ute i markarna och styrde med sina
 arbeten. Däta kunde man råna ut för vid alla
 tider på dagen och var utav ganska farlig art så att
 man blev i ett maktlös till att förfölja sig
 och därför var man alldrig ensam på arbetet ute
 i markarna. då man blev träffad av ett sådant
 fobarskätt blev man styrt uti alla lederna
 uti hela kroppen, och hela huden blev läachtig
 och kall och där olycklige kunde icke förfölja
 sig, man fick bära honom hem så fort man
 förmådde, det var till att så fort sig göra till
 ställa till det respäktiva badet som tillattes
 med smågräsblomma, vittlön, stälvatten samt
 samt och från divelträskrot. Däta samman-
 komades till ett värmebad som där antagne
 skulle ställas öfver väl innesluten uti Chäträcken,

MINRE TILFÖRLITLIGT

Efterfrågor rörande uppteckningarna om Kajsa Valbärgs medicin.

1. S. 27. Vad var namnet på den sjukdom, som kom av en osynlig,

ond ande? Feberskott? jag tror mig ha förklaradt det.

Namnet på en sådant sjukdom är villapästusmitt, efter
våra förfäders tro och benämning, det var en sådant
sjukdom som i stor hast angrep hela kroppen med frak
feber och yrsel, villhelt man kunde rädda ut för så
väl på dagarna som under nätterna, dock icke in
omhus. denna sjukdom frus icke någon annan böt
för än att skuta hvar där, där antagne skulle sättas
på en yordfast sten eller på en kull, så skulle man
skuta öfver honom fyra skott, d v s. åt alla fyra vä
darstrichen, och samtidigt läsa, jag skutar i östar, jag
skutar i västar, jag skutar i nort, och jag skutar i sør.
utar villapästusmitt bär ingen frädd, och härmed skulle
patienten vara återsteld. män kaysa valbörg använde
även denna medicin som i förtid är beskrivet.

RE TILLFÖRLITLIGT

efter badet hade man att iachtaga ett noggrant
 quidning övar hela kroppen med levantran av gräv-
 ling ihlbandatt med finstätt fängsmitt som kräpa-
 del uti en träsmäl samt med trästätt att gno med,
 samt några droppar marmegalm så att man fick
 en sallva däsar dätta sall quidas in i huden på
 dän spuke och sedan lägghas ned uti varma blä-
 dar uti varmt sam, till intagning använde man
 ställdroppar tillsätta med lilyammarvalye och spnit som
 sammantelandades med 30. droppa av ställdroppar
 och en halv matshed av lilyammarvalyffspiten
 en sidan doses morgon och kväll under tre dagar
 varåftar stälbad med salt uti ett sidant bad skulle
 dän spuke ha under fäx dagar under samma fäx da-
 gar skulle der spuke ha en halv mugg rabarberin
 tre gånger dagligen och quidas med marmhalm varje
 kväll till dän spuke bärgade smettas så att hälsan åter inträdde
 under denna tid av nio dygn,

dät var någott som kvinnorna räknade ut för under
våra förfäders tid d v s. att kvinnorna räknade ut
för kärlse eller gästbäst då de var ute och vandrade
efter märkets inkratt, och blev uttagna för förfälylse
av någon osynlig gäst som de hade haft någon be-
fattning med under någon viss passans livstid, och
som icke blivitt upplösad medan dän ännu leude
här på yorden, såsom en bortgängen färtman o d.,
en sådan kvinna som mest sig haft en färtman
som älskatt henne under sin livstid, och varit fäst
emot honom under livstiden och icke bekänt dät
för honom för än han skeddes från dänna världen,
så var dät vist och säkert att dän bortgängne var
de sina besök hos dänna kvinnan, i all synbarhet
ute på vägarna kom han henne till mötes och tog
hennes med en brall hand övar hämarna så att
han hände dät män hade icke någon ting se.

ävensom han brände något kallt föremål nära
vid sina läppar, män brände icke iaktaga något
föremål, det var kvinnans avlidne fästman som
uppvaktade henne, därför var det en viktig sak
att hava hvar valbärgs ordinerade stälvatten med
rättelsh. uti till att tvätta sig uti så damarna skulle
ut på vandring efter mörkrets inbrutt, ty då en dam
som tvättat sig uti ansiktet med sådant vatten
brände icke någon gäst för en mysa eller blappa,
män hade man icke tvätt sig med det brände man
räkna ut för narsse eller gästfrihet, som med samma
gav sig tillkänna genom blida med omväxlande
sudd och små vita blisar runt hela kroppen, samt
i halsen och händerna, detta eldriga utslag liknade
lindrig brännskada och blev ganska svårastad om icke
lämplig hjälp i tid kom då en gästfrihet kvinnan till
brände så att det inom nio dagar brände borttagas,

ANDRE TILLFÖRLITLIGT

dät första medel man här måste tillgå var brännvin,
stälvatten och blänksat att bada med under tre dagar
och sedan fortsätta med en sorts svamp som påverkar
på gamla furustokkar s. h. ydelsvamp och hade sin upp-
höst "gen om" skogen som oerent med spy på dessa
stokkar s. h. göting eller göarpy. sådant måste man upp-
söka ute i marken och smörja på de angripna delarna
i ansiktet på den gästgästa kvinnan, samt linda
om mäs. linneduk upplösl uti stälvatten med villlös
omslag denna behandling fortsatte man under de tre
dagar som återstod av de tre dygn efter dät kvinnan
blivett häst av gästen, datta var i sig själv en gan-
sha farlig sjukdom som övergick till ansiktet som
våra läkare benämde för gästflus, och grep fort
omkring sig med särnader och rötta öron hela ansich-
tet och slutligen angrep halsen och luftrören och till sist
ändade människans liv om icke lämplig hjälp kom tillhanda, —

då det kunde finnas bot för det även uti afte stund
om man antitade kalla vatten, som med en del be-
svänligheter kunde litta den olycksdigra sjukdommen
men här måste hon göra sig bekväm till att besöka kyrka-
gården för att anskaffa yord som skulle beblandas med
armexens, stålatten, vittläm, eyderwamp, och yordäpplen som
sammansattes i syndande brallvatten "rägnvatten" tagitt från
någon idäldigt sten, datt skulle dels badas på tre gån-
gar per dag, och dels tagas in lika många gånger sam-
tidigt med badningen och skulle pågå under tre till
fem dygn om på förordet. datta var ett medel som
yordt sin sanna värman mot gastflusen som var
en farlig sjukdom, ty man varit förgiftad av den onda
efte den avlidne som en gång i lifstiden blivit besvi-
ken av den kvinna som då hade vånat ut för att
bli häst av densa gast efter en sådan avliden mans
pänna, som under sin livstid älskatt denna kvinna.

män sådant kunde gatt undvikas om man begagnade sig utav våra förfäders sedar och bruk för att skydda sig mot sådant som man kunde råka möta och komma uti brantacht med då man vistades ute under mörkret för ty under våra förfäders tid var man icke så här för sådant var man än befar sig och därför måste man vara beväpnad med de saker som icke spöken och troll hade någon makt över då man vistades ute och i synnerhet under midnattstimmor då nästan hela luften och gorden var fullt av onda andar och troll, men hade man på sig det bestämde skyddsmedlet som bestod av vitt löm, pängbrant, hyrhyard, kriste korsbild, osv, då hade varken troll eller spöken någon makt att göra människan någon skada, hade man därimot ett linatt från hyrhyarden då behövde man inte mer då kunde varken spöken, troll, eller onda andar, ej heller elaka människor makt till att tillfoga något ont åt någon.

MINDRE TILLFÖRLITLIGT

före honom under enstaka fall under våra förfäders tid,
dänna slaga blev man alltså fri för om man icke vste
om dät rätta batesmedlett, och många var de som besökt
te. Mayra valde äro för att finna bot för dänna sjukdom.
han sig genast vad dät var på förde och förstod hur
dät skulle behandlas. dänna skulle angrip endast händer
och nagelröddor så att naglarna st r m. släpte om man icke
fick bot för dät, dänna sjukdom uppkom därigenom att
man hade varit svän med dän nu döde, så som dän
dödes svän och skulle försöka sig med dän döde genom
avlän för deras svänskap under dän dödes livstid, man
man lå till att genom otänksamhet taga på dän döda
 kroppen, så var härmed vederyällningen fullbordad
med lim- eller jämnasthale som man kallade dät, och här-
med hade dän döde hämnas sin svän, och därmed gick
dän återlevande blar för vidare försökelse under
sin återstående livstid, från dän avlidnes sida för framtiden

därna jähnashabb var ganska lätt att taga bort med
en blandning utav, kalfställevatten tvichsillver främsvamp
(sh sotvamp) och nerviärsmut som gjordes en sallva utav
som händerna insmordes med och omkladdades med
kanin- eller karshin lätta omslag skulle ligga på
under tre dygn, och vid borttagandet skulle man
tvätta sig i ti lirkvatten, som skulle upprepas mor-
gan och kväll i fortsättning under tre dygn så
var jähnashabben borta. men under de tre första
dyggen hade man en faranväxande smärta liksom
man hade råkat ut för en svår brännskada, ja
många valbärg kunde gåpa alla som antitade kenne
och visle goda råd och botemedel för allt ont som män-
niskor bleve uträdda för, om det var fråga om natur-
liga eller övernaturliga sjukdomar, och även på troll-
Charstens väg om vidant behövdes tillgripas, och därför
hallade man kenne blomma mayra, som förs uti de efterlevandes menne

MINORE TILLFÖRLITLIG

vanlig shabbfyrroffell,

36

36
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sidant färdhammar även i våra dagar om icke uti så
stor skala som under våra förfäders tid. Vårigenom att
människorna lever uti renlighet och sundhet nu för ti-
den, villkett icke als var noga med under våra för-
fäders tid, och fördänsvald hade många valbärgen strog-
kande åtgång med sin shroffellallor som var tillvä-
hadd utav svavelblamma, brut, gräddle, och grävlin-
fett, dät var på den gamla tiden. Sån mäkt antitade
samma för all slags naturlig utslag och shroffell som
upptod på smärta linnor på kroppen, utom bäl-
lar av olika slag, då han begagnade sig av dät
sh, källvetesplästett, som var berett av spanska fluga
och granbarrsmida, och vad mer vet man icke, när man
sich lida mallasala smärtor under 24 timmar som
plästarlappen skall ligg på, då släpte plästarlappen
av sig själv och bällden helt förbränd och bröta
däråfter hålts sinett rent med belyvatten under några dagar, —

färdham myskett under våra förfäders tid. och händes uti huden som att man hade varit lusiga, "lusbett" män var uti själva värbett en sorts skalle som våra förfäder kallade vittskadeb och syntes endast som små vita flagar uti huden, och färdham i huvudsak utav smuts och orentlighet i huden, i synnerhet hos äldre prästnar efter långvariga och milda sjukdommar som ofta infinner sig hos gamla, eller s.k. äldeordamsvaghet. en sådan häda eller vittskadeb avyättes lätt och ländigt med kalla valbärs svänsrenbad, man endast samlat svänsrenblåttar och lägger uti en panna rent vatten och låtar koka en timma till lät blir brunt och blir en s.k. svänsrenlut, som man badar där angripne med morgon och kväll, där bär användas så varmen som möjligt för att tränga in i porerna, lätta bär pågå tre i fyra dagar, under tiden bär där angripne ligga nedskädd uti rena linnekläder.

denna blada givas sig först tillhänna uti ledarna
säm uti bröstet, yommar, och armhålorna, och
är en början till den 1 km jickthlada, som våra fä-
rder var så mycket utsatta för under sin tid vil-
het de var stora rasen till själva genom vårdslös
behandling, detta kunde och gällde endast med
blåvassbad, man plöjde blåvassblommor till ett skräp,
med en kaffe och slog uti en panna rent vatten
med något salt uti. Dät fick koka i en timma
varpå man badade de platser där jickthladan var
de sig hänbar, och därpå lade på blåvassblommor
na medan de ännu var varma, samt lindade
om med linne dukar, detta bad och behandling
upprepades varje dag under en viss tid som
äfterföljdes med starkt saltbad som också på-
gick under en viss tid samt brännvinsdukar
att pålägga på de angripna platser där bladan var hänbar.

MINDRE TILLFÖRLITLIGT

Lätta brännvin var hömårveratt med sätort och hylleblan-
 mar, samt hamfart, med dåna behandling var dät
 avsitt att motarbetta yechiten på dät i hufvud släpäs-
 te uti lederna och åbarga till fast och varaktig värm-
 sam sedan blev obattlig för framtiden, med dän-
 na behandling då man vidtog dän på fast man
 hände dåna blada uppa sig i lederna brotygast
 fullständigt all slags vär. På att man hammar all-
 drig att få några besvärigheter av något dylikt
 under ålderdomens dagar, män bör sådan behand-
 ling upprepas någon gång under varje år, hade
 Lärken fått någon fast rot uti någondera utav
 lemmarna, vidtog haysa valbärst halvbåd på
 de angripna lemmarna män dätta yarde han
 endast vid största nödfall, därför att dät åstad-
 kam skada på huden, män var dät sämraste me-
 del att färgaga värmen ur kroppen med för alltid,

däta bad tillsattes med hvalk i vatten som avhördades
till s.k. hvalkvat som badades på de platser där värmen
gorde sig häntar, med luten så varm man tålde där
och bäddades däråfter ned med värma kläder, då
badet var ordentligt intorkadt pålade man uti
brännvin älskin blöta, och virade fot- och knä-
dar och sammalunda på änsiga platser på kroppen
där sidan värme gjorde sig gällande, varåfter man
blötte tolochar uti dän Mahade hvalkvat och lade
om på de värmslagna platser i kroppen, dänna be-
handlingsmetod gagnade många valbörj vid dän s.k.
splittvärmen som gav sig tillkänna med sticknin-
gar utåfter rygghatarna, män där gagnades och i
sötälsgröt som lreddes på en dub och lades längs
rygggraden mellan väge bad som upprepades
mågan och kväll, till dän påbörjade värmen var
helt undanröjd, och inga stickningar eller slag mer händes. —

Efterfråga till uppteckningarna om Kajsa Valbargs medicin.

S. 68. Vad är det man rengör säret med vid bett av hundar,
som ha vattuskräck? Frogränsvatten? Är detta riktigt läst?

dät är rätta namnet efter våra förfäders benäm-
ning, men dät kan vara bämpligt att tala om grä-
sets beskaffenhet, nu benämnes dät för flättygräs
efter som dät växer i silända markar och diken
här med breda glämg strän, och en styv stjälk med
små frömunter på, dät var dätta fröd som skulle
brukas till samman med hela ständelt, som fick
sin medicinska värkan för handlett av vatten-
skräck, d.v.s. att en sjukan hund är ytterst farlig att
bli biten utav, ty dän bitna människor får samma
farliga intyg, och blir vädlig för allmänna sä-
kerheten, och icke bot förkanmar i god tid, ty dän
bitne förlorar sitt förstånd, och även kan dö utav
dätta giftiga bett, om ej snar hjälp mellanhammar.

Sev endast på denna sida!

3598 Bett eller sting av giftiga dyer av allahard slag

41/3
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

såsom vispor, ytingar, kallytingar, giftiga mygg, flus-
gor, och bramsar, är fördelaktigaste medlett, att ges
nast ingrida starkt brännvin eller tobaksolja ä-
ven att lägga öfver bettet en lit. blöt tobak eller
en pris snes man blött upp med spätt, så kinnar
bettet alltså att smulna och sedan försienra yonst,
hatt och handlett är ofta giftiga, man icke ålfar
liga om man använder det av kaysa vatten
bordinerader kamolja ingutes i sårett som först brät-
las rent med varmt fess sådant som det hammar
fin mäsishan, varpå man håller kamolja i siren
lägger öfver dragblad och lindar om med den linneklut
som är indränkt med kamolja så är det farliga stä-
spätt och inom tre ä fyra dagar är siren borta,
skalle handen vara belagd med f. h. vattenstrack, då
måste man genast utkrama så mycket blod man
kan, och sedan renyöra siren med fragnäsvalten

Skriv endast på denna sida!

Fråga!
Sv. se 41 A.

och därefter pålägga spanske fluga för att bränna
hårt och dra ut allt gift som möjligen finnes kvar uti
sinnet medan dät ännu är färst och uti blödande till-
stånd, ty att bli biten av en hand som har vatten-
spränkt är onaturligt farligt, efter som dät smettas på
människan så att dät angripas senare och vill bitas
och vider under vissa tider lika som handen i fröda
och blir farlig för allmänna säkerheten för de när-
mar som är uti en sådan människas omgivning, men
med denna behandling kan man med samma un-
derröddja dätta farliga bett, och de faror som följur,
så har vi dätt farliga oombett, som våra föräldrar
plågade läsa burt, om dätta skedd straxt efter dät
man hade blivit biten, bönen lydar sålunda,
adam och eva de red på en väg, hålt, hålt, min härt
blev biten av satans säd, där paradisoorn sitt gift
havat sprutt, övar människorna som för värden har dätt, —

MINDRE TILLFÖRLITLIGT

har slag dig till yarden så falsk som du var, därför du
 hatett till mannen du ha, man tag nu din sveda som
 du här frambar, och tag dätta giftett och till hävett par,
 män man gagnade alltid ett lidenband att vira kint
 vid knäleden så att icke lät giftiga blodett icke skulle
 få sehudera till övanskrappen för an man hade luhand
 hatt omhettett, dät bästa medel mot omhett är att
 gjerast skåsa dän dän lilla biten med en knapp kniv
 som alltid vore förfäddar vort luväpnedd med, man
 skars endast dät som omhaggett råhatt, så segade man
 ut så myckett blod som man kunde få fram ur dät
 färsta sårett, samt däri ingrida äronvax, så framt
 man icke kunde komma åt att döda ormen och lägga
 ormens huvud på sårett dät var dät allra fördel
 achtigaste, man man måste taga dän giftblåsarna
 uti häften först, kunde man få omhuvuddett på
 sårett där var all fara övar, män dät skulle var samma om som hagg
 gett.

skulle dät icke lyckas att på jält med samma så hade
man ju knappast valt ärogs medel att tillgå, som var beredd
av asktåvsaft, armpad, vitttåvsaft, sen apsprit, blandadt
lika delar att gnida bräppen med så långt giftet hannett
sprida sig, samt att lägga en indränkt linneduk uti
samma smörja, övar armpad, och även att intaga en
halv matked ett par gånger om dagen under de tre
första dagarna, så är all fara övar för blodförgiftning,
grimslett behandlas på samma sätt som här övan
är beskrivet, ärsplinglett däri mat behandlas med
samma smörja som för armpad med ingnidning
övar hela bräppen så ofta dät torrade, man endast
första dygnet, mån så brände man lett med sk
avatten till hänslen återkom på dät bitra stället
och däråftas lindades foten eller handen där lett
träffadt med blöjettallva av armpad och snigelolja
som var en välyörande sallva för ärsplinglett.

MINDRE TILLFÖRLITLIG

som är en svår plåga, och färdigam ganska mycket
bland våra förfäder, och bitade sig till s. h. svårbygg-
d v. s. surdeenta som aldrig läktes av sig självt, män
blev värre för varje dag och till sist angreps med feber
s. h. "bladförgiftningsfeber" de inre organen till död
fölyde, då dessa sår gick till torkning och likasom visa-
de sig till att läkas, då var det farligast ty då gick de
in i ett livett de måste hållas öppna till en viss tid då
allt dät amma var borta, denna sallva som kallas val-
bärg använde här till var sammansatt av cornistar
en liten del, vittlök, potatesmjöl, och lavändelalya som
sammansattes till en fin sallva som lades på en
linneklut och lades övar dät sura sår till dät blev
friskt och fick sin vanliga hättfärg, dätta tag en
ganska avsevärd tid i anspråk, därför att man ha-
de stått med skötsel och vård från första bärga och
lätet flussmallesan tillståta och icke sårt bot i god tid.

då sår ett hade blivit friskt och då sura varbildnin-
 gen var borta vidtog haysa en äderlätning i omedel-
 bar närhet av sår ett för att fränföra den syubne blod
 som besfan sig i sår ets närhet, varåttar han hade taga
 till sina läkemedel och sammanlämna dät farliga värshår
 med dän s. h. läk sallva, dät var en sammanställning
 av, kihänang, renatt kivar, den allra finaste granhåda,
 kamalya, bachtaly, allt lika delar i vicht, som samman-
 smalles uti en panna, som asetades vid svag värme un-
 der en halv timma, varåttar dät avreddes med linfrämjäl
 till en fin sallva, som sedan användes på sår ett under
 varannan dag, och kånagvatten dän varannan dag
 till sår ett var lämt dätta tog en dregg tid i anspråk
 ty dät måste läkas (läkas) mycket sacht för att
 allt dät syubuliga skulle dragas ut, från den syubne
 lemmen, och slå sig nya hål på andra platser på
 kroppen, om icke dät anda blev ordäntligt bortfått,

TILLFÖRLITLIGT

däta var en äkamma som var mycket gångbar under
vara förfäders tid och hade sin uppenbarelse genom rent
blod som i kroppen, och peroralade denna blåda mellan
håll och shin, och istadkom svära plågar och i all synar
het efter det man gått till sängs och hammett uti varman
sängsläddar eller övrigt uti varmt rum, man gjorde
sig aldrig hälsat så länge man var ute i friska
luft, vid ett sådant fall måste man valbart taga
till islaggärnet för att öppna ådren och tappa av
en del utav det sura blodet, samt giva där behöf-
tade med mullarblådan ett par obdäntliga myr-
bad, han samlade en god del myror och myrugg uti
en linnefåse som höllades levande d.v.s. han sänkte
ned fåsen med sitt innehåll uti en panna med
kokande vatten, och lät fåsen ligga däri under en
halv timma, varefter fåsen togs upp, och där an-
gripne badades öfver hela kroppen med detta vatten

INDRE TILLFÖRLITLIGT

så varmt som man talade dät, lindade in honom i
uti ett linnelahakan och lät badett ta in, däråttar
gniddes man öfver mäd fäsens innehåll d v s. de branta
myrorna och omlindades med färskhinspås, så skulle
man ligga med dätta under ett dygn utan att nå-
gon läft fick komma i beröring med själva huden,
under denna 24 timmar, så följde ett ordentligt såp-
lutbad efter till hudens rensning, och härmed var
mullarblådan berosta, som alltså mer återkom, men
idean måste öppnas en gång varshätte månader på
beständ tid och dag, för att utföra dän synda be-
den som under tiden samlade sig på vissa ställen
ty dänna synda som sig genom samlag mäd
hvin nar vid ofastliga tillfällen och var mycket
farlig om icke gälf därför som tillhanda uti god tid,
och på grund härav var dät endast mäd som
blev utsatta för dänna mullarblådan.

Alla och en var har nog god kännedom om en del här-
syukdammar som under alla tider har besökt människor
mer och mindre, dock mera nu än under våra för-
fäders tid, och försummar denna sjukdom uti olika
åldrar, och även bland kvinnhänth till en stor del här-
förtanning. Dätta avväpnes till stor del med yamvatt-
behandling efter några valbärs härresäp, det är en
ganska enkel metod män mycket säkra och pålitlig
man gör sig en sammansättning av almsot (de finaste av
rötterna) samt hardhammsot, och aska utav bränd ärodd
som sammansattes med vatten och braskades under två
timmar till en stark lut som man tvättade sig uti
huvudet med grundligt ett par gånger i veckan, samt
en gång i veckan med svårarvit som var tillsatt med
tingad, det förra till att förhindra myll och hirsvarp
som starkt upplöser huden och är största orsaken till här-
avfall, och det senare till att döda härmar och bakterier, samt

FÖRE TILLFÖRLITLIGT

att äta upp och uppläsa härsoten, och vidare till att förhindra
härets gränande, dätta var ett medel som våra förfäder
vördade högt fram för alla andra likaheder som fans
tillgängliga och sammansatta på olika sätt för härets
bevarande under våra förfäders tid, och hade dätt
medel finnas till allmänhetens vännedom tillgängligt
för att på dätta värdefulla sätt såhant på beaktande
där härliga prydningen på sin yttre, dät är medel
som alla borde hålla sig med under en ringa kost-
nad blott man passar på under sommars tid
att insamla de råvaror som ärfodras till dät
nöttiga ändamålet, dät är på samma gång häls-
samt och uppfriskande mäd dätta bad för hela kroppen
och istadkommer stor sundhet uti hela kropp-
mett, jag behandlar dät, min hustru är 43, år, och jag 69
mån vi har båda ty och bit på svart här som i dät
vi gagnar dätta parat, P. G. Pettersson, Matilda Pettersson.

ANDRE TILLFÖRLITLIGT

huvvårten befordras med ett medel som haysa
valbärg under sin tid och hamnenderade för dät
mäst fördelaktiga av all annan preparatier som
färfäddarna bekvämlig sidana preparat för,
till dätta användes brödar eller papprvärg som sam-
manfattas med kamolja och asna efter bränt hin-
frä, som sammanarbetades med lavändelolja till
en mycket mjuk och fin salva, som varje kväll
vid sängsängs ingickes uti huvudsvällen, och tog
på sig en varm och lufttätt nattenässa, som under
hela natten måste hana sin plats på huvudet, på
morgon tvättades huvudet rent med svagt pildens-
vatten, d. v. s. man behövde något lite pildur uti
rent vatten som man tvättade huvudsvällen väl
ren med, man fick alltså vistas ute eller inne med
bart huvud under behandlingstiden för att icke parasna
skulle bli utsatta för mycken ohärlig luft av köld eller värme.

Sårbehandling utav olika slag och art. 4752
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Sårar är av många olika slag, som alla torde veta, men vi upptar här endast dem som resäpten talar om, efter kungsa valbärgs ärfarenhet och gamla behandling under sin värksamhetstid bland våra färfädda, skärsår, ridsår, kogsår, skavsår, skarskavsår, dät vill säga alla skarpa kättsår, behandlades på samma sätt, och med samma medicament, med en sårsalva som han alltså hade till handa, vilken han hade tillvärdat av färdigade råvaror, den första behandlingen medan sår ett var färskt, blev en rensyning med en sammanblandning av en del brännvin och tre delar blipvattnen, var äftas salvan tagg i bruk, den var tillagad av grävlingfett, snigelolja, (svart snigel) kackel, blipvett, och revmassbrust, med denna salva lades sår ett fyllt och en del rent om mälalukin övar, samt kinnelinda om dät hela man ansade var annan dag till sären var lästa, som kunde tagg i anspråk

däremot bränshärlar och sårnadar därav använde
han endast blyvatten att rengöra bränshärlan
med, samt ett pulver såsom torkmedel som bestod
av föräls svamp s.k. "satsvamp" blandadt med
linnefröack, mycket tyg och på bränshärlan, med
en linnefröack indränkt med mellipaliamvatt-
ten. Därför omslades en gång var tredje dag
till den nya huden trädde fram, därpå och
därpå mellipaliamvatten till huden blev fullt utbil-
dad, liksom hos syuka människor är svårast
när man lätt hjälper med att hålla de sår-
danliga ställena fuktiga med kalla vatten
beaktande mellipaliamvatten som var av och utav till och
och härstas med något along uti, detta
skulle användas på så sätt att man höll fukt-
tiga linnefröackar allt jämt på de platser som
hade blivit hudlösa genom sjukdom och härstas
liggare

därtill kom att dän puke liggskadade fick all icke ligga
 på fjäddar eller dunbalstar. Dät förbydde haysa valbärg
 mäd sträng skärpa dät var till att förvärra liggisaren
 med så ett dät kunde övargä till brand och bli obettliga
 dät skulle vara hornkalmsmadrassar som var på sam-
 ma gång mykna och svala, samt med linnelakan av dän
 bästa sorten som också var svala och på samma gång
 lättnande, hade liggskadan konnelt att bli sårig måste
 man vidtaga de ityörddar som var mycket smästramma
 nämliden brännvinsalyan, som haysa tillaga utav brän-
 via gorslansvatten och äggvita, som ständigt omsades med
 dän blotta linneduker så ofta de torkade, på dätta
 behandlingsätt gick dät ganska fort att frambringa
 ny hud på de sändastigna bröterna på rygg och sidor
 som i första hand blev angripna, män våra förfäder
 hade för sed att mota dätta från bärgas då de blev sängliggande
 med att ingnida huden med brännvin blandat med lityvatten, —

våra förfäder var ofta utsatta för bäldfistlar som man
 trodde härstamma från gästarramning eller som de all-
 tid uppkom omkring halsen och böryade med blämär-
 ken i huden som ämhet för än de drog upp, dessa böldor
 var ganska farliga och angrep de inre organen om man
 inte hade på följ i god tid, för denna nyhudan
 lagade man valbärf till en sallva s. bittersallva som
 var välgörande för denna bäldföräffa, om han fick
 bryta sin behandling uti rättan tid, tillräckes bestod
 av följande, kamfaterolvar, näleprö, kaffesrot, arsenik,
 nittråk och talkarsallva, att sammanstötas till en mynn
 sallva, som breddes på hinneklappar och bades av de dessa
 giftiga fistelböldor, detta skulle absolut bränna bort
 dessa böldor för än de fick spida sina rötter in i
 halsen ty då var det obettligt och medförde en säker
 död, men den angripne fick en faransvärmande smärta under
 12 timmar som första omläggningen väskade och brände förgiftigt
 ur bölden,

anastor var all varmt slut och
 den angripne blev frisk och fick frisk
 sina benar och rikade alldeles ut
 för gästarramning med.

Frostskadade händer och fötter,

58

56

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

som ofta förekom under våra förfäders tid då
vintrarna var myskt stränga ända upp till 35
ä 34 grader och även mer, och många av våra förfä-
der var fattiga och hade dåliga kläder och under
alla förhållanden på händer och fötter man må-
ste sköta sina skogarbeten för sig och de sinas
underhåll, och blev förtjänstfulla ofta frostskadade,
tänkte man på att grida där frusne lemmer mät
till där tog värme för än där fick tina upp vid
eldvärme då hade icke frosten någon värkan, man
fick där tina upp vid värme då blev det nyb-
lighet och frostskada som hade sådana värkan
att det blev frostvär som man aldrig kunde lä-
sa och drog sig slutligen till ras och till sist till
brand med förfärd att lemmarna till sist rutt-
nade sönder och föllt ifrån bit för bit, om icke
lämplig hjälp kunde uppträffa i god tid,

MINDRE TILLFÖRLITLIG

vid sådana tillfällen var brädd valbärens frästsalva
god att tillgå, denna salva var tillredd av träpentens
brännvin, snickarpalla, och blyvett, som gniddes på det an-
gripna stället varje kväll vid sängsäng där man drog
på sig ullstrumpor och dito vantar på händerna där-
på flagg in dränktes med en blandning av kamalya
och brännvin för för att hålla jämn värme öfver det
angripna stället, som snart blev friskt och återställt
med denna goda behandling, män hade redan
dödhett beklätt sig uti frästhären måste efternat-
ten användas för att bränna bort dödhett med
det var sammansatt utav ätichsprit, skearatten,
och stark myrsäns, man tog ett halvstap myror
som man slog ett halvstap vatten öfver uti ett
kärl som tillhålls lufttätt, som fick stå att suga
under tre dygn s k., eftervatten myrsäns som ban-
dades på föreskrevet sätt, detta brände man bort dödhett
med på en brant hö, tre å fyra dagar,

Sådant färdhammar ofta även i våra dagar och är
vid våra fall mycket svårt att läsa, efter haysa val-
bärs behandlingsmetod går det både fort och bra om
behandlingen väkställes straxt efter olyckshändelsen,
är då en mycket lindrig art skall det brända eller
skallade bestukas med haysa valbärs skruvbläck som
är tillvärdad av alarvatten och snokabär som är
väl mogna man sammanhakar vattnet och läm-
nar värdet skalen bortslas, som blir en utmärkt
skruvbläck, man är försiktig om nödlig för många
ishammars i manishokräppen, sasam medesin och
särvar, och färdträffigt bra vid smärre brännshadar,
även saltlake är bra att blöta en tras uti och genast
binda om det skadade stället, vid något svä-
re brännshadar är ty och malhvatten utmärkt och
helar fort, bättre är malmsmet som tar gröt att be-
stuka då skadade lemmen med och är det med

MINORE TILLFÖRLITLIGT

linneduk, dät lindrar smärtarna jenast, även aticha
sallva är utvärskt för brännskador där tillredes endast
utav aticha och nermäskmut, och smörge tant på brännska-
dan och lindas med linneduk, till svårare brännskador
så att själva mättelt blir skadatt och huden helt fallar
ifrån är dät dät bästa medlett till att hålla dät fritt
från rätta och inflammation är att flå barken av unga
tindor eller och ta helle de unga hvistarna att kalla
sändas smält lägga däm i en grytta med vatten och
låta dät koka till dät blir slemmigt och sirapp-
liknande som sedan blandas med en liten del bly-
vatten, dät badas på dät skadade stället och ge-
nomblätas en linneduk med samma slemmigt av
kokt och rivas hett över där skadade lemmer
dät omsas ofta menst en gång i timman och hålles ständigt
fachtigt, dät neras särskilt stället värmen, och löshas fast, samt
frambringar ny hud på högst 14 dagar vid de allra väraste fall.

3598
Majsa valkänys bränshadesallva för allmänt bruk, 62

60
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

denna sallva var tillagad utav ministar, förtaly,
osalt smör, litna delar samt polvseradd toskadd för
selya och blipett som tillrätter och sammansmältes uti
en panna under ständig omröring, då denna sammansättning fick malna av blev det en fin och mynn
sallva som var mynnett väljörande för den mest
svårartade bränshada, tog bort skadorna på hud
och höllt lindrade smedarna, höllt sären fin från var
flamman, och hetta, samt frambringade ny hud
på ganska kort tid. denna sallva hade majsa val-
känys en stryphande åtgång med, alla måste ha den
tillhanda uti sina hem, ty den var omkärllig
för våra förfäder, den var nättig även för hugg-
skär, bläm och brastär, även för ristnadar, spüler,
sprickar i huden och för skrapplig hud osv, och
var en sallva som tillvörshades av andra personer
till långt fram i tiden efter majsa valkänys död.

ÖRE TILL FÖRITLIGT

hade även Kaya valbärgs bostemedel för, som var väl
görande och efäktigt, ett arhok från alom och chebom
tagen från de spädaste bristarna på chebräd, en god
del uti en panna alomvatten som fick boka till
vattenet blev druck, silades från barken och badade
ombrin mannen några dagar flitigt så lathades man
säker boat på mast tid.

dät förschannas ofta att man väbar ut för blisar uti
manhålan och därmed huolläshet som svidar lika som
brännskador i mannen. dät förschannas ofta från en
syuk mage, män han fått avgäpas med kaya valbärgs
behandlingsmetod, man gifvar först den angripne ett
lavebad, med tann vägmjälsvälling behandlad uti län
frövattnen en dag i försäng, så dt dän gamla magpyran
gör väck och däråfter ett lundrigt lade mang med ymn
migt vatten med några droppar kamolija uti, dätta
vackställes på hvällen vid sågda, och dät förra på morgon.

fälyande dag tar man till maysa valbärgs gorgelvatten
som är avbrakt på svansen, skin, och ehelän, allt silas i-
från så att man får avbrakett fullständigt ren från smas-
ken, så lagrar man det med renad blötanong och låtar
det svalna, varåftur man tagar det i bakh. för sitt väl-
görande ändamål, man gorglar sig härmed minst en gång
i timman till bläsar och smedan är borta, man håller
på med att gorgla sig några dagar framåt morgon och
kväll till man känner att man hälar är fri från det
soda och brännvedan är försvunnen, dätta gorgel-
vatten hjälper även för halshärräna, och vättestippa,
då man har det till hands och gorglar sig en gång då
man känner att det framtälar, så försvinner det
tröst med en enda gorgling, man kan även taga bort
halshärräna med detta medel om man gorglar sig fli-
tigt och samtidigt pänslar bröstet i halshen med
en lät till avsikt för pyädarvirk av skärfyädar från häns.

MINORE TILLFÖRLITLIGT

Särskilt särbehandling för 4 h rassar.

65

63

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

denna sjukdom brukar under vanliga förhållanden
tillståta uti yupa kagg eller smärta och i synnerhet under
slå och dålig behandling från kärnan och man bli ganska
farkigt och svårt att läka, om man icke träffar på det
rätta medlet, varför vi rekommendera Hona valbärsp
rossallva, eller sh. gallmagesallva, där man tillred utav
i krusadsalt af attk. svarro, grä gallmaga, johannesolja, bly-
nitt, och svinstar, som sammanarbetades till en fin och
mycket sallva, som man absolut följde riktigt med samt
runt ombrin, samt en linneduk väl indränkt uti bar-
selivatten blandadt med blyvatten som lindades häst
och lofttätt om där skadade lemmer, den blotte huden
bär omsas så ofta där visade sig torr och ny sådan
förlaggar, barselivatten är ett avkok på näslerot
och kalbsalt, med detta vatten bär så sett tvättas
sen morgon och kväll, med denna behandling för
svinnar vattbildningen inom 6 dagar och så sett läkes på en kort tid.

dan som rakade ut för tagelmashens bitt kan räka-
 de ut för stor livsfara. i vanliga fall färdmamma dän
 uti vatten drag och träffar fingrar eller tår, och för man
 icke gälp här för i god tid gör snart dän angripne lem-
 men till förrättelse så att dät fallar dän dän ena
 beakiten efter dän andra, män dän som har reda på
 haysa valsears behandling kan dät snart betom
 man dappar ner dän angripne lemmen fingrar eller tår
 häftigt uti bakande vatten upp och ned några gånger
 huden blir ju brännskadad. ja endast ringa som straxt
 angälpes med sinbalsva, män tagelmashens yft där
 och för icke mer någon värman, har dät redan bär-
 gätt hulna då måste man antita kortsallvan som
 haysa valsears hustruoratt. för tagelmashen skitars
 dät är av brunt, röttlöst, och osämye blamstar, samt sät
 gnedde eller smör, som hopar betas till en fin sallva,
 man gnidar in övar dän skadade lemmen som antivindas med linne.

på dätta har man förhinder till bitt
 att gå till förrättelse män huden
 huden vägnad i angripne till att släppa
 aftar med sin vaska.

olycksfall av ovetterlig förgiftning.

43

65

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

dålla man kan hända på många olika sätt som
man icke alls har den minsta aning om, och uti vissa
fall såsom våra förfäder alltid kunnades med gif-
tiga varor efter som dät var lätt äthandligt och icke
kallbar på den tiden fanns några disciplinära lagar
öfver giftitadgar, våra förfäder hade alltid mycket
bevärvin tillsatt uti ett leshus som förvarades uti
husbondens könskåp vid dörren eller spisvåren, dät
var icke löst, men tillgängligt för alla i huset, dålla
bevärvin var en medelvin som på den tiden fanns till
uti varje hem och var tillgänglig för alla uti för-
metygen att tilltaga då man hände sig på ett eller
annorätt sätt illamående och i all synnerhet då man
hade varit uti på kvällen eller natten och rått ut
för något ont väsen, såsom gastmöras, kärras,
kätgrimmel, löpsjöken, eller andra s.k. onda skrätt,
som våra förfäder varit mycket utsatta för under sin tid. —

då man hände på sig att man hade råknatt ut för
 något sådant dylikt tog man sig en blomma ur bu-
 sett, som gjorde att man genast frisknade till, och leten-
 heten försvann genast, men så hände ofta att man tog
 förmycket så att räkningsanfall inställde sig och man
 var förgiftad, man måste ha matgift, det säkra-
 ste medel man tog till att bärya med var söt myäth,
 varm ny myälmadd myäth, något uppblandad med
 kamalya, till att dricka så mycket man kunde för-
 må, detta gjorde att det blev en hastig och stor upp-
 kvastning och harned fölyde giftet med upp ur magen
 och hant icke gripa om hning sig till de övriga orga-
 nen, på detta sätt är förgiftningen ganska fort ut-
 laräyd om detta räddningsmedel tillgripes uti
 god tid, oftast denna bränning tages enbart kam-
 alya, och vid mycket svåra förgiftningsfall mycket
 stora dosar med kamalya blandade med myrberens.

LINDRE TILFÖRLITLIGT

ery"eger"är ett mycket starkt och dödande gift, som
man kan få i sig utan någon som helst vetenskap
därför får än det är förrant, lätta behandlat på sam-
ma sätt som föregående fall, men då detta spridas sig
och förgiftar blodet fortare och i synnerhet hjärtat
angripes därav, så framträd det är i större mängd som
framman uti maten från de olika haffarvärden, så
är men utarna dyra vid lätta tillfälle, för att kunna
frälta människor, utom dessa medel som här ovan
är beskrivna här man även ingiva den förgiftade
vinättiska så mycket som möjligt för att förhindra
giftspridningen i blodet och till hjärtat;
med denna behandling mot förgiftning har den
gode samariten bräva vabbörj under sin tid frälat
hundraatal människor från en såsom död
blott endast ha fått ta hand om dem i god tid;

MINORE TILLFÖRLITLIGT

Stickor och piggar av mångakanda slag, även giftiga. 76

67.A.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sådant har undan alla tider förhållande att man rå-
hatt på i händerna och även trängt in ganska ytt i hätt
där giftigaste taggen vi har att achita om för är där s k.
kathnageltaggen och välar på uthvaskningar, nyppenbarkar
och ista dhannas rändliga piggar uti där lem där där
har inträngt och i k. hannatt utlagas, köolas först närmast
omkring taggen med några droppar skeavatten varäfter
man lägger övar en tunn och fet fläskskiva som får lig-
ga om under tre i fyra timmar däräfter lägger man
på ett tyckt omslag med sordeggröt på linneduk
som får ligga på till taggen är utsvagen som smör på
några timmar, för att hindra den svulst som alltid upp-
står samt väsk, ingrides hela handen med senapsvit
och även anlägges en linneklut indränkt i senapsvit.
på samma sätt behandlas alla sådana sting av stickor
och taggar, enligt haysa valbara behandlingsmetod,
under sin värksamhet, vilket har visat tillfredsställelse.

MINORE TILFÖRLITLIG.

3598 hur Kaya valkärty fick sin stora läkarskanst. 56

redan vid 20 års ålder hade han en underlig dröm om sjuk-
dommar och de nättiga medesinska ärtarna på yarden
samt där vita armen som skulle geva känne där stora
främliga att behandla sjukta och nödstäld med de ärtar
som vänte på marken hur de skulle beredas och mat
villha sjukdommar var och en ärt var nättig för.
armen träffade han på bestämd plats. villhen lät
infånga sig utan att några besvär, och härmed var
hanskaparna ärvade. jag tror mig ha redogjort för
dät i förtid, och för nu här inskränka mig till de
ytterliga hanskapar han fick genom sin man där
här antalade sjukvårdaren var valkärty som under
vållade sin huslov om läkarskansten övar där allmän-
na velen skaper på dät medesinska området vilkett
han väl besnade till män tog dät iske i acht ty nu
var han en gift kvinna och härmed fölyde andra
husbestyr som iske garna en husmoder han undfly.

Skriv endast på denna sida!

68
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

SKRIVARE TILLFÖRLITLIGT

dät gick några år och många stödde till med sina man-
skapar allt mer och mer. Dät blev barn och färmeligen
färdhade sig, och samtidigt färdhades arbetet för kvin-
nan och färdlen blev att lärareskonsten helt lades åt
sidan, nu kom skönlitteraturen, hvar valborg hännas man
lade färdlyckats uti sin bränstyärning. Han var död
nu var han ända och ensam med många små barn
nu tänkte på sin lärareskonst, under sömnen på
natten återkom där gamla drömmen som han hade
vid sin färdigställs och stälde sig alldeles lika som
den färdigende, nu tog han fram sin vita rum som
han hade haft inbrant och färdvarad under alla dessa
åren, han tog åter lite av husets innehåll och snart var
han på dät kulan med hela sin konst uti sydvind
och med sin på alla områden, som sedan blev hännas
levnads under hännas återstående livstid. Han skatte nu
sitt kall med trohet och stor omsorg, all hedrar åt henne i graven.

Ett par gamla kärleksbrev från år 1728.

51

ett mense efter Kasper Wallbärg, och Karl Wallbärg onsdagstid under deras behållskap såsom färdpår.

Karl wallbärg var båtsmanstjänst vid Örnung-Plattan i Kåreheran och alltså var insatt uti en viktig och trovärdig tjänst och så mycket mer som han var gästvärdare vid där plats han var förlagd. Han var som alla andra båtsmän fattig, och han ordinarie lön bestod uti 16 riksdalar om året samt den lilla sparrastugan med ett rum och kök med en liten sida-kammare med jordgärd, och ett halvt skäppland god jord och båtsmanstugan, samt där guldast som vanligt båtsmän hade rätt att upptaga guldastdagen.

män så hade Karl wallbärg en extra inkomst av honnör för sin gästvärdare syssla som befodrade honom mera trängstjänst än någon utav hans kamrater och detta gjorde att Karl wallbärg fick stanna kvar då hans kamrater frigavs och fick resa hem till sina hävar.

Slutv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Handskrift
S. 1728
Karl Wallbärg
1728-1792
Mindre till förtärligt
Karl Wallbärg
1728-1792
Mindre till förtärligt

och dätta gjorde att valbäry hände sig förensliten att
skriva till sin braya som han älskade och ville gifta sig
med. villkett var det första kärleksbrevet braya under
sina ögon är hade fått från någon pojke, och därför
blev dätta beröf hänner ett bräut menne som han förwa-
rade samt med de näst följande, uti sin hista där man
itafän däm öftar hänner döl

MINDE TILL FÖRITLIGT

Härbror den tiende december mittan kundra kuyduta
Min kära lilla brasa ya pau nu te o skrive ett par ter o te
dag o tala om att ya leva o ä kupa, o va skool ya fäll anvat
säm i shuhvinnarna i sha si te di shuka i dæne, i ha mö
ett medihamanta om hæn, i nu säu vill ya föräva dag om
du vill yelke dag mæ may si tra ya att ya kæn lura dag en
hella del i lohitashonstan te dæ du ryälv han i dæ sama
äamer mi rora lilla brasa, för si om vi bror i kop säu
skool dæ te o bli ett helt litet abbeten i mi lill brumarna
läa hemma i mi stua, i vi fih fötyäna pana i kupa hant fälth

män du tror, för si ja pån lara mått lara mår o värdar skicka
 i daktan tala um för may va en sha laga te mehlamanta
 uta, i allt vara ju pån yalan te o plåhm, i du mi sata lilla
 gräbla som han sin mått te rest om täthett sin töv ja
 att vi passa bra ihop i mår dū han vi stå os fram i värar,
 ja va så du om dā ja tror du han je may trohet för allti,
 män sin vill ja bea day att du int bry day om dān darina
 intapällen som spriva o fjärbre för day för si dā han ja int
 likas ve, i int hälla dān toria enjigahäcken som löpa ätte
 day va du gaur, för si dā ha ja spratt anna hit, för si dān
 sha ja smöya nā ja hamma hem, dā han du hälla han mår,
 i dān darina nissamassens äal som sin yårn vill ha day
 män ahta day för den bonapiugen, för si han vill bara yårn
 day illovaan, i sen sha en dan ha dā i dra pån i sin ti,
 may min egen sata massa bli may troen i gift day me may
 sin i du snälla, i vi sha såvatt leva bähelt i kop män du tror.
 den traene i restia, hal valbba, ja allena day sata massa.

ja mi bröda lilla bröda ja fän te o skone nissa raa o lätta
 dag veta ho ja min, nu i då fira månen sen ja sin dag
 o talle ve dag ho ä då bara må dag mi lilla rara gräbba
 ja tänka ständett jän dag i du i allte i mina tanka, för si
 om dan i mitt arbet sin ä du i mitt sinn, o om natta nä ja
 siva sin ä du i min dröm, i om mörren nä ja vabba
 vem sanna ja där, ja då ä mi sata bara sum i bint hä i
 frän, du ä sum rannoppen sin vabba i sau rö, för din skall
 vill ja leva i för din skall vill ja dö, i gänt ä jän may
 lisom hemdens leva snö, nä ja tänka jän dag mi söta förtemä,
 ja si ja ä nu mätt gbaare för dag än ja va frunt, sen att
 du mä sabbhet livade te o bli may træn i att du ska sabbett
 gifta dag mä may, i si då ska där svat bli, för si ja ha
 tre skellen om dan sätan för mi tyänt sum skuhvårdare
 i du ja bra te där ane löv för bismannatyäntan i sin
 jän du flätta i mi stua te gul, nä ja bramma hem för si då
 ä bint te o gifta oss där om du villt pålymä te prästen,

mån ga ä hema ä ä fria te en ti ä måån han vi hina o
 sätta bo, ga nu ä ga sau gättans glaa fö att du ha förtänt
 may att ga ä redia mo day ä att du väga di surappåhobna
 na som släa ätte granna gräbba som höhen ätte mällina,
 ga häll duy nu fort re dä läfte du ga may sirt ga va
 hemma ä du va hos may hemma i mistud ä sin rolett vi
 ha mi sata massa, ga dä glamma ga allre ä sanna lass
 hemma dä säbratt te babba nä vi bli vi bva, mi älskrada
 massa, dä sällan ä man byxa hänan, it en vän man ha
 sinu hära, som ga hana day mi brast, ham te may ä bli
 mag när, tilldärs dä fria väran bär,
 ga fan sluta app me o skinnu dänna gän ä sända day
 en gättans här hälsnin fria di gaa ä traene vän
 bval vatten som du vet i hansen tyänt re flättan,
 ä nu sä ga te haften att ga fan bli kema re gud mån
 ga gefta may, ä häppat att du ä mäsor dä mi lilla
 sata ä smålla, massa,